

НАЙВАЖНІША ПОДІЯ 10-РОЧА

Так бы ем назвав списованя людей, домів і бітів у Словенській републіці, наплановане на 21. мая 2011. Важне є нелем про Русинів, але і про майорітний словенський народ і далшых 12 у нашій країні узнаных народностных меншын.

Але жебы сьме могли приступити к тому важному акту, треба знати свої права і то, жебы Вас списуючі комісарі „не обдурили“.

1. Найважніше право каждого обчана СР є записати собі таке штатне обчанство, таку народность і такий материнський язык, котры поважують за свої.

2. Нихто Вас од того не сміє одгваряти, підпачовати або, не дай боже, застрашувати.

3. Про Вашу народность Вас нихто не сміє высмівати ці Вас крмізovati.

То суть три главны уставны права каждого обывателя Словенської републіки, які примоминаме, бо в минулости, а бывало то частіше, доходило к обдурёваню, главно старшых людей на селі.

Вірю, же ся на будучій рік таковы явы не обявлять, а кідь прийдете на штотнайменше порушіня хоць лем єдного з Ваших основных уставных прав при списованю, такой ся треба поносовати на компетентных урядах і штатных інштитуціях!!!

Днесь першыраз публікуєме Лист обывателя к списованю людей, в яким припоминаме, жебы каждый праведный Русин не забыл зробити три хрестикы пером: в пунктї 9. Штатне обчанство: СР, 10. Народность: русиньска і 11. Материнський язык: русиньський!!!

Найвеце людей при такім вирішованю робить хыбу в тім, же змішує народность із штатным обчанством (респ. даколи му так підшепне і списуючий комісарь), а то: кідь жыє на Словенску – та є Словак. Є то велика хыба, на яку ся уж не треба дати навести. Далшу хыбу Русины роблять таку, же материнський язык сі напишуть русиньський, бо так дома говорили і говорять, але народность часто уж словенську, бо часто аргументують тым, же жыєме на Словенску.

На уведжених конкретных прикладах ем ся снажыв Русинам высвітлити основны прінціпы списованя людей 2011, але ці ся мі то подарило?! Кідь ніт, так пиште, давайте вопросы, будеме одповідати.

(Лист списованя обывателів сьме в тім числі НН дали на найвидніше місце, на 1. сторінку, але в далшых числах го регуларно будеме публікувати на послідній сторінці, бо так бы перша сторінка не была інтересна.)

А. ЗОЗУЛЯК, шефредактор

Я РУСИН БЫВ, ЄМ І БУДУ, А ПРИ СПИСОВАНОЮ ЛЮДЕЙ У МАЮ 2011 НА ТО НЕ ЗАБУДУ!

ŠTATISTIČKÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY ШТАТІСТІЧНИЙ УРЯД СЛОВЕНЬСЬКОЇ РЕПУБЛІКИ

SČÍTANIE OBYVATEĽOV, DOMOV A BYTOV 2011 SODB SL-O
СПИСОВАНЯ ОБЫВАТЕЛІВ, ДОМІВ І БІТІВ 2011

Vyplní sčítací komisár Выполнил(а) списуючий комисар

Okres _____ Č. sčítacích miest _____
Č. domu _____ Č. budovy _____
Kódy vzťahov _____

LIST OBYVATEĽA ЛИСТ ОБЫВАТЕЛЯ

VZORY VYPLNENIA ПРИКЛАДИ ВИПОВНЕННЯ

Справний údaj Чыбны údaj
Справны даны Чыбны даны

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

1. Druh pobytu Способ перебуваня

2. Vzťah k obyvateľovi Відношення к жывателю

3. Dátum narodenia Датум народжіня

4. Pohlavie Поглавя

5. Rodinný stav Родинный став

6. Dátum sobáša Датум вінчаня

7. Poradie manželstva Порядок наслідованя манжельства

8. Počet živo narodených detí Число живо народжених дітей

9. Štátne občianstvo Штатне обчанство

10. Národnosť Народность

11. Materský jazyk Материнський язык

rusínsky / русиньський / rusínska / русиньска / rusínska / русиньска / rusínska / русиньска

„ЯК ЛЮДЕ СЛОБОДНЫ ЖЫТЬ ХОЧЕМЕ З ВАМИ, РУСИНЫ ЖЕЛАЮТЬ БЫТИ РУСИНАМИ, СВОЮ ЦЕРЬКОВ, ЯЗЫК, ОБЫЧАЙ ХРАНИТИ, ЧІМ НАС БОГ СОТВОРИВ, ТЫМ ХОЧЕМЕ БЫТИ.“

Александр ПАВЛОВІЧ, будитель Русинів

Інспірація до будучности (3)

Минули два місяці од скінчіння першого річника *Studium Carpatho-Ruthenorum* – міжнародной літньої школы русиньского языка і культуры на Пряшівській універзиті в Пряшові. Акції, яку штаб організаторів під покровительством Інституту русиньского языка і культуры ПУ інтензивно приправлєвав скоро еден рік, жебы ей три тыждні (14. 6. – 4. 7. 2010) были на якнайліпшій уровни і жебы ей участници з Пряшова одходили спокійны, а самособов по часі за ту назад вертали.

Мож повісти, же першый річник акції був сондажний – а може такыма самыма будуть іщі й найблизшы річники – зато організаторам залежало на тім, жебы просондовали погляды першых участників школы на ей програм, то значіть на процес навчання і супроводны акції. З тым цілём приправили анкету зложено з 11-ох вопросов, одповіді на яку можуть ся стати про них інспіраціов до будучности при будованю програму

АНКЕТА

далшых річників. А было бы добрі, якбы ся стали інспіраціов і про бівшу кількость домашніх потенціалных адептів того проекту, цілём яког є учіти ся і пропаговати списовный русиньский язык, русиньску історію, артефакты русиньской культуры... З тым заміром сьме вирішыли – зо згодов авторів – поступно публікувати їх одповіді на поставлены вопросы в Народных новинках і зарівно ближе представити участників першого річника літньої школы. Днесь на вопросы одповідають троє участници зо США **Мері Буксар** (датум народжіння не увела), **Мґр. Мішел Парвінскі**, **ПґД.** (датум народжіння не увела), **Сюзан Кроліковскі** (60-ы roky 20. ст.), і **Мґр. Квета Галасова** (1946) зо Словакії.

• Мері Буксар

• Мішел Парвінскі

1. Професія/Освіта:

Мері Буксар: не увела

Мішел Парвінскі: Бц., Мґр., ПґД.

Сюзан Кроліковскі: абсолвентка дакількох високошкольских штудій

Квета Галасова: Мґр., Філософічна факулта УПЙШ в Пряшові, Факулта журналистики Карловой універзиты в Празі, шефредакторка в регіональных новинках в Новых Замках

2. Походжіння: мате русиньске коріня? (Кідь нїт, то яке?):

М. Б.: не увела

М. П.: „Гей.“

С. К.: „Гей, мам русиньке коріня – о тім ем ся дізнала уж на другый день курзу.“

К. Г.: „Гей.“

3. Знали сьте передтым дашто о Русинах?:

М. Б.: „Не много.“

М. П.: „Знам того досправды много, мам много книг о Русинах.“

С. К.: „Перед тым, як ем пришла до Пряшова, о Русинах ем много не знала, але по такім інтензивнім курзі русиньской історії, думам собі, же того знам уж цалком дость.“

К. Г.: „Гей, знала. Наприклад, же сьме ту оддавна, в мойй родині ся споминають штири генерациі русиньских предків. Мена таких визначных особностей з історії Русинів, як А. Духновіч, А. Павловіч, П. Гойдіч, ем знала, але лем з росповіданя дома, не зо школ, до яких ем ходила. В послідніх роках ем свої знаня росшырила вдяка самоштудіям. Задоважыла ем собі літературу – книги і часописы а на літній школі ем собі выслухала – може по першыраз в жывоті – одборный выклад на тему історії Русинів од найстаршых часів аж по сучасность.“

4. Чом сьте ся приголосили на Studium Carpatho-Ruthenorum?:

М. Б.: „Было то по першый раз, што ем ся стрітила з понуков курзу русиньского языка, і то ня заінтересовало.“

М. П.: „Хотіла ем ся научіти ліпше конверзовати в русиньскім языку.“

С. К.: „Жебы ем ся научіла язык і факты з історії регіону. А таксамо зато, жебы ем холем кус побыла в тій области. Думам, же ся мі то сповнило. Курз ся мі барз любив і вдячно го буду рекомендувати іншым.“

К. Г.: „Жебы ем ся привічала дачому новому, спознала і віділа в роботі тоты особности русиньского світа, о котрых ем дотеперь лем чула, респ. о них ем лем читала або читала ем їх творы. Жебы ем на основі выкладу ерудованых людей докладніше порозуміла феномену русинства.“

5. Є про Вас русиньский язык тяжкый?:

М. Б.: „Говоровый русиньский язык – нїт, але азбука – гей.“

М. П.: „Русиньский язык не є тяжкый, кідь чоловік знає азбуку – знає і читати і нєв писати. Факт, же іщі не маме русиньско-анґліцькый/анґліцько-русиньский словник, де бы сьме собі могли выглядати незнамы слова, процес навчання компліковав.“

С. К.: „Гей, русиньский язык є про

мене тяжкый.“

К. Г.: „Нїт, бо маю таке щастя, же моя родна бісїда ся стала основов русиньского списовного языка. Ани притискы, аж на дакотры выняткы, мі не роблять проблемы. Кідь ся кус підучу, списовный русиньский язык вцілку звладну.“

6. Як оцінюєте цілкову уровень першого річника Studium Carpatho-Ruthenorum? (плусы, мінусы):

М. Б.: „Много ем ся навчіла з історії Русинів. Думам але, же было бы ліпше, як бы сьме перед собов мали мапу того, о чім ся якраз говорило.“

М. П.: „Думам, же было бы ліпше, як бы уж перед реґистраціов сьме могли відіти сілабы, жебы сьме знали, о чім ся будеме учіти, главно на годинах языка. Курз языка був кус нерівномірно розложений. Читаня з букваря ся мі барз любило, думам, же од того сьме мали зачінати. Могло быти ліпше, як бы участници уж допереду організаторам послали інформації о тім, ці знають азбуку і на основі того были бы розділены до двох ґруп: тоты што азбуку знають і тоты, што і не знають. А так было дость незручне, кідь дакотры ся поносавали, же не знають азбуку і же учітель мате вшытко писати на таблю друкованыма буквами, бо писаны буквы не знають читати. Кібы ся уж допереду было знало, яка є уровень участників, курз ся міг скоріговати і приспособити сітуації. Кус ем была скламана, же сьме не співали русиньскы народны співанкы.“

С. К.: „Цілкова уровень была барз добра, кідь воземе до увагы факт, же то був лем першый річник проекту.“

К. Г.: „Цілкову уровень оцінівати собі не доволно. Кідь можу штось повісти, так лем з погляду участи на навчаню нашой ґруппы, т. є. покročілых в русиньскім языку, або на основі участи на екскурзіях і культурных акціях. Чекала ем, же о навчання русиньского языка в рамках літньої школы проявлять бівший інтерес люде з русиньских інштитуцій, котрым, подля мене, суть в першім ряді потрібны тоты языковы компетенції. Потім бы наша ґрупа была нелем бівша, але тыж робота могла быти динамічніша. Односно екскурзій – думам, же програм першых двох вікендовых екскурзій був дость тяжкый.“

7. Пасовала Вам така форма навчання?:

М. Б.: „Привітала бы ем, кібы ся навчання языка зачінало од азбуки, так як на основній школі.“

М. П.: „Гей і нїт, навчання посередництвом відеоконференції ня не заінтересовало, бо преферую прямиый контакт з учітелём. Тыж ем чекала, же ся веце дізнам о шпеціфічностях окремых діалектів русиньского языка.“

С. К.: „Форма навчання была добра. Думам собі, же робити з ґрупп зачаточників, в якій уровень языковых компетенцій была значно діференцована, про учітелів мусило быти барз тяжке.“

К. Г.: „В основі гей, лем бы-м привітала діференцованный приступ к психо-соматічным шпеціфічностям поедных штудентів. А то нелем з оглядом на вік. Десятьминутова павза в навчаню не мала бы означати то, же лекція буде кортоша, бо то велика шкода. Павза є на то, жебы позорность штудентів ожыла і жебы каждый штудент інтензивніше

• Сюзан Кроліковскі

• Квета Галасова

абсорбовав выклад учітеля, а не наспак.“

8. Што, подля Вас, бы ся могло змінити при організованю далшых річників? (Вашы пропозиції):

М. Б.: „ґруппу зачаточників бы ем розділила на дві ґруппы в залежности од знаня азбуки: на абсолучных зачаточників і на мірно покročілых. Години професора Пюа пасовали штудентам, котры азбуку знали. Про остатніх, котры сьме азбуку не знали, было барз тяжко вшытко реґістровати.“

М. П.: „Привітала бы ем веце годин русиньского языка.“

С. К.: „Порадила бы ем зробити єдну зміну – навчання языка вести мінімально в трех ґруппах. В першій бы были абсолутны зачаточници, котры не знають азбуку, в другій „покročілы зачаточници“, котры знають азбуку, але не знають русиньский язык, а в третій бы были покročілы (єдна або веце ґруп).“

К. Г.: „В неділю дообіда участници бы могли мати час на Службу Божу в церквах. Екскурзії, кідь мають быти, то лем південны, так як то было в другім тыждню літньої школы. Єден тыждень, наприклад другый, бы ся лекції могли зачінати скоріше, напр. од 8.00 години до 11.30, самособов з павзами. Пообідній час мож бы было выужыти на спів і на конвєрзації на розлічны темы, напр. о книжці, о писателєви, о выдавателєви, малярєви, співакови, о інтереснім участникови літньої школы і под.“

9. О котры дісципліны з карпато-русиністики бы сьте в будучности мали інтерес?:

М. Б.: „Пріяла бы ем даякы лекції з русиньской культуры, главно про участників, які прийдуть по другыраз, як наприклад, з танця, ручных робот, малєваня яець...“

(Продовжіння на 5. стор.)

поздравління русинів на 2010 рік

проза • поезія

число 4

Николай ОНУФРЯК, Братіслава

Послідні думки нашої Ганьки

Лежу спокійно на дивані в прачовні і розо-
берам ситуацію теперішню і давнішу. В кух-
ні сидять мама з Білов Ульянов і бісідують,
самособов о мі. Ай кідь ся роблю, же не слу-
хам, вшитко чую. Я же ем не віділа світа,
же ем курто жыла, невалушна на ніч поряд-
не, просто каліка. То ніч не є правда. Дожила
ем ся такой 56 років. То ай найліпшы дохто-
ре мі одгадовали. Покиль знам, даколи ся ани
тілько люде не доживали, не мусили мати
ани сухоты. По світі де мі треба ходити?
Мам наше обійстя, ёго мушу дозерати. Мі
стачіть позерати на пташата і на небо. А
ходила ем до Гуменного і Мигалёвець. Каліков
ем нігда не была, кідь бы-м хотіла, могла ем
ся ай выдати. На розділ од мамы, любила-м
порядок, укладала і носила-м дрыва, прала
покровці і робила-м остатні роботы коло
хыжы.

Але подьме по порядку.

Няне быв робітний, твердой натуры чоло-
вік. Мудрый і амбіціозный. Мама зась – скром-
на і шыковна валальська жена, знала прекрасно
вышивати, штриковати ці геклёвати, часто
ходила сокачати на свадьбы (знала одгадну-
ти вагу ай без вагы) а была обычайнов сабов-
ков (крайчірков). За коротку службу у штат-
ного новтаріша сі выслужыла машыну на
шытя. Лада ся звала, котру маме дотеперь.
В повойновы часы быв то поклад, бо із тунё
купеного полотна знала ушыти фартушок
або сукнічку без даякых форм про цілу родину
і знамых. Не мали сьме навеце, але не были
сьме ани худобны. Навыше, няне быв барз
комунікатівный, пружно знав реаговати на
вшитко, знав співати і жартовати. Великий
оратор.

Першов моёв сестров была Маря. Спо-
лягливе, выбойне, шувне дівчатко. Была о
шість років старша, также старостливість
о остатні діти оставала на її голові. Мама з
нянем мусили од рана до вечера ходити на
поле.

Далша в ряді была Ганька. Интересне, сьме
дві сестры а дві Ганьки. Старшу Ганьку ем
ани не познала, ани ся на ню не памятам.
Знам лем тілько, же як маленька была в
шпыталю в Мигалівцях, де по даякій хвороті
вмерла. Не знам на яку хвороту, лем гварили,
же подобны діти, што не повмерали, остали
до смерти глухонімыма. В Габурі їх было дас
десять. Доднесь не знам ани де є похована.

Потім пришли круты войновы часы. В Габу-
рі ся чередовали Німці з Русами. Велё люде
не знало з кым тримати. Тогды дезерто-
вав зо Словеньской армады уйко Іван. Маму сі
облюбив, почас цілої фронты быв схованый у
нас. А то была велика поміч.

В тій добі пришов на світ, наша велика
пыха – Миколайко. Мама го парадилла як вели-
кого, Маря дозерала як око в голові. З помочов

уйка Івана сьме были депортованы до Поль-
ска, до области Лемків, до Яслиск. За вели-
кой стрільбы біла кобылка ся сполошала, не
хотіла тягати. Няне ня посадили не перед-
ню телігу, самы помагали при возі а Маря з
Миколайком бігали коло воза, причім Мико-
лайко, в довгих гачах на руки і ноги з отве-
ром спереду і зо заду, перескаковав конарикы
а кричав: „Няню, я гоп.“ Гірко-тяжко сьме ся
дістали аж до Яслиск.

Мама ішла пізніше за нами. По неперестан-
ных доджах за дось холодной хвілі, у высокім
ступню тяжи. Хотіла перекрочити потічок,
послизла ся і вода ей стягла зо собов. Гірко-
тяжко ся захопила за лозиня навколо і кри-
чала на раты. Нагодов ішов за нами уйко
Іван і він ей выратовав. Мама з проблема-
ми потім породили сестру Улю. Дівчатко
постигла якась епідемія, было хворовате а
без потребной лікарської старостливости і
гігіены занедовго умерло.

В Яслисках была сакраментьска худоба. В
невеликім хыжчати жыла ненайліпша вдови-
ця. Перше што няне мусив поставити, був
пецок. Кобылі ани сіна не хотів дати. Аж на
закрок руського лейтенанта, може бы ей
ай одстрілив, настала зміна. Коні при пере-
ході через Карпаты были важны. По одхо-
ді з Яслиск, што далше было, нігда сьме ся
не дізнали. Людей Поляци выстяговали на
Судеты, валал зарастав і поступно заникав.
Навщівити сьме ся го ай бояли, жебы сьме не
мусили іти будовати Варшаву.

Як сьме ся вернули до Габуры, збачіли сьме,
же ту зістало лем спалениско. Вызерало
ту як японська Гірошіма по выбуху атомо-
вой бомбы. Наша хыжа тыж згоріла. Аж до
выбудованя нового штатного дому бывали
сьме вєдно з родинов теты Сташковой в
сыпанці, на котрый тыж упала мінометна
бомба, але сьме го якось оправили. В сыпанці,
ай кідь нас там было велё, в злагоді сьме там
жыли. Любили сьме підвечур высиджовати на
облачіку, одкыль сьме добрі віділи на Ціняный
міст (уж збуряный), де каждый вечур ся схо-
дили молоды дівчата і хлопці, весело співа-
ли, танцёвали карічку або коломыйку. Было
весело.

Раз сьме ся гралы з Миколайком на спале-
нисука нашого дому, як УНРА роздавала в домі
културы про войнов постигнуты области
солонину. Мама послали нянька, жебы выбрав
ліпший фалаток. Я з Миколайком сьме хоті-
ли знати, што ся робить, та сьме перебіга-
ли градьску драгу – а то было осудне. Сло-
веньско уж може на пів было ослободжене,
Руси поступовали, Лаборець мав желізницю
смером на Запад. Также ішло авто за авто.
Я через драгу перебігла перша, за мнов ішов
Миколайко. Як збачів газика, хотів ся вернути
назад, то істе сі може думав ай шофер, так

го набрав порядно до головы. Шофер заста-
вив о пару метрів, попозерав, никого не відів,
назад сів до авта і одышов, нихто не знать,
хто то був. Люде наблизку кричали, плака-
ли, Миколайка нам забило авто. Він лежав на
копі піску, цілый замащений і закровавлений,
з розбитов головов. Што бы-м за то дала,
жебы нас вымінили. Хтось сміліший го взяв
на руки і пішов до воды одмыти. Тодыль
ішов по дразі далший газик, з червеным зна-
ком, руська санітка. Як віділи што ся робить,
заказали у воді умывати, жебы дітина не
достала інфекцію, скоро утікали ай з нянем
до Лабірця, де была воєньска ошетровня. Там
дістав першу поміч, дохтор послав воячка на
роspутя, жебы стопнув перше авто смером
до шпыталю в Гуменнім.

Про няня найважніше было, ці му буде сын
жыти. Дохтор сам не знав, як ся то може
скінчити, але повів, же кідь буде балака-
ти, буде жыти, не буде балакати – не буде
жыти. За путёв до шпыталю няне зачуе од
Миколайка дві прекрасны слова: „Мама, няне.“
Через тяжкы слызы сі повів, же зробить
вшитко про то, жебы сына своего захранив.

Няне з мамов назберали даякы доларикы,
ай уйко Фицё з Канады може к тому допоміг,
говорили, же по зміні на коруны было то дас
сімдесять тысяч словеньскых корун. Не
было то велё, але в повойновім часі зась ани
так мало.

Миколайкови в шпыталю оперовали голову,
і докторе не знали, ці не мать пошкоджены
очі. Няне першого доктора, котрого стрі-
тили в білім плащу, переговорили на опера-
цію. Дас по місяцю головка опухла, раны за-
чали гнити. Няне ся дізнали, же операцію не
робив прімар Ленё, але хтось другый. Ішли за
ним, тот ім одповів: „Čo ste si urobili, to máte.“
По довгім пересвідчаню, прімар приступив
к другій операції. Мусив вшиткы раны зно-
ва отворити, вычистити а назад зошыти.
Іщі ся позвідовав, ці мать робити ай плас-
тічну операцію. Самособов, няне не знав,
што то є. По высвітліню не сугласив з тым,
што мі будете різати іщі ножку зо стеген-
цяты, мі язвы на челі не вадять, лем няй мій
сын жыє. Так му сліды на челі зістали доте-
перь, нігда му не вадили. По пуберті і штудіях
выріс на прекрасного хлопа, 184 центиметрів
высокого, фрайрок міг мати килько хотів, був
прекрасный, мудрый чоловік.

Шпыталь сі облюбив. Сестрічку называв
мамов, повойновы діти без ніг або рук гва-
рили, же про Миколайка обяву мають, бо
суть пінязі, они замакали і претяжко смер-
діли. Наконєць, пришло ся на то, же очі нияк
не мав пошкоджены а зрак му служить добрі
доднесь.

Кідь ся вернув зо шпыталю, хоць ся му домів
ани не хотіло, нашы го іщі веце распещовали.
Нихто ся го не смів ани дотупити. Няне на
то упозорнёвали ай учітелів.

Пришли проблемы зо мнов. Все по докто-
рах, докторе не могли на то прийти, што за
хвороту мам. Гварило ся, же мам мускуларну
обырну. Скумали, ці не є то вроджене, подля
якыхсь генів, робили Марі і Миколайкови в
Мигалівцях якусь лумбалку. Ніч ся не потвер-
дило. Навыше, двараз ем порядно упала, раз з
пеца а раз з ганку. Дістала ем запал мозгових
блан, также уж ай мобільно ем зачала отста-
вати за остатніма.

(Продовжіня на 4. стор.)

Штефан ЛАДИЖІНСЬКИЙ, Братіслава

ЧІМЧАРІЦЯ І ЩОКАРІ

Малы баладичны повіданя о єднім часі в єднім лісі, але нелем в єднім гнізді, нелем на єднім буку, нелем на єднім дубі а нелем в єдній вільховій гуціні, але ТАК ТО БЫЛО.

I.

Мама была Чімчаріця,
отець був статечный Чім.
Чімчаріця го любила,
трое Чімчат мала з ним.

А як Чімчаріця з Чімом
з Чімчатами співали,
каждый в цілім лісі познав,
же ярны дні настали.

Раз по лії хмурный вітор
придув новий пташачій рой.
Як то Чімчарка збачіла –
тихо збыхла! Боже мой!

Своім сердцем распознала,
же птах – не як каждый птах...
Острый пискот новых птахів
в цілім лісі будив страх.

Од тогды чімчарованя
слабло, тихо з рока в рок.
Всяды го прекриковало
новопташе, „щокі-щок“.

Потім прилетіли Супы
з выглашков на плаґаті,
же од теперь заказано
в лісі чімчаровати.

А же схвалений є закон,
же одколи стоїть світ,
в лісі суть лем Щокарі
а Чімчарів же ту ніт.

Зачали контролєвати,
главно в школах каждый крок,
ці ся вшиткы діти учать
місто „чім-чім“ – „щокі-щок“.

Хто бы розказ не дотримав,
пошлють на них Ястряба,
бы го такой або зожер,
або очі вышкрябав.

Так Чімів застрашували
обычайным способом,
же Ястрябы слідовали
кажде гніздо, каждый дом.

Часто з бука, з дуба, з вільхы
стратив ся даякый Чім...
Лем листкы стромів шептали,
же Ястряб одлетів з ним.

Нашы птахы – не як пісню,
але як плач, – чімчали.
Родны долины і горы
слызы в росах скрывали.

Наша мамка Чімчаріця,
што на дубі сідала,
вшиткы roky, каждый вечур
потихонькы співала:

„Банує рыбонька за том тихом
водом,
так як я баную за своім слободом.“

II.

Мама была Чімчаріця,
отець був статечный Чім.
Чімчаріця го любила,
трое пташат мала з ним.

Янчо-чім і Аня-чімка
ся барз добрі учили,
але панове учітелі
Машу-Чімку хвалили.

Єдна щокі-учітелька
нелем же ей хвалила,
але за добре щоканя
ей і зерно носила.

В тій щокарьскій лісній школі
і орішкы давали,
жебы діти не чімчали,
але добрі щокали.

Раз мамочка Чімчаріця
Машу-Чімку слухала,
як деська на фестивалі
стишкы декламовала.

„Рада бы-м тя, дівко моя,
рада бы-м тя хвалила,
але ты так щокотала,
же-м ті не розуміла.“

Так повіла мама-Чімка,
так повів і сусід Чім.
Но на другый день уж Ястряб
хто знать де одлетів з ним.

Маша-Чімка щокотаво
з горі-носом ходила,
як сі з мамков чімчарала,
но на то уж забыла.

Забыла як ту чімчала
од рана до вечара.
За щоканя ей чекала
велько-паньска карьера.

Ніч не дбала, же тот сусід,
што нігда не щокотав,
за родне чімчарованя
поламаны крыла мав.

Ястрябы ламали крыла...
а часто їх пристригли,
кідь дакого при чімчаню
в нашім лісі пристигли.

Поламаны крыла болять.
Не можеме літати.
Кідь ся згоять, полетиме
до висока співати.

А повіджете, ці про Чіма
може быти красшый рім,
як кідь з мамков защебече
в своім лісі: „Чім, чім, чім.“

III.

Мама была Чімчаріця,
отець був статечный Чім,
Мама – што є теперь бабка,
внучата уж ховать з ним.

Єдного дня пришла справа,
же Супів уж выганяють
а їх щокарьскы законы
на цімпер-цямпер торгають.

Же не платить наряджіня,
же каждый мусить щокати.
В нашім лісі може каждый
по материньскы співати.

Же фалошна є наука,
же нас ту „ніт і не было“,
бо ту наше честне племя
давны стороча уж жыло.

Ожив ліс і ціла гора,
коріня, листкы, конарі,
в буках, дубах, вільхах, соснах
Чімове защебетали.

Отцєве, бабки і мамы
з молодыма чвіркають,
нашы чім-чімскы співанкы
на фестивалах співають.

IV.

Наша бабка – Чімчаріця,
наш дїдо – статечный Чім.
Над їх лісом уж перешло
много літ і много зим.

За горы ня жылот задув...
Далеко мій родный край...
За хлібом ня крокы вели
на рівнину, над Дунай.

x x x

Літній день... Коло Дуная
пановала іділа.
На лавочці при ходнику
Мама-Чімка сиділа.

Тота, што ей за щоканя
повышыли на даму,
бо їм зо своім щоканєм
все робила рекламу.

Позавчера высылали
народностный маґазін.
Там повіла, же є горда,
же патрить ку Щокарім.

Она собі фурт думала,
же тоты, што щоканяють,
суть веце як нашы люде,
што на селах бывають.

Жаль і біль мі стисли сердце.
Теперь, кідь є слобода,
іщі теперь ся одрече
од властного народа?!

Знам, же ей уж пару разы
наш ліс руку подавав.
Не знам, чом ей не прияла!..
А мамці є за нєв жаль...

x x x

У нас дома каже верхность
до папірів вписати,
ці ту хцуть нашы пташата
чімчати, ці щокати.

Дас девять раз веце пташат
своє „чім-чім“ вписало.
В тых лісах ся фурт „чім-чало“,
чом бы ся ту щокало?

Хто знать, же ці Машу-Чімку
холом раз уж напало,
же чімчаня ці щоканя
є душевне зеркало.

x x x

Так єм задумано крачав
при Дунаю по парку,
я, хлопчико з Матысовой,
што мав дїдів з Фольварку.

Мої думы до Дуная
потихонькы падали...
В душі ся мі, як шум ліса
славны звуки озвали:

**Я Русин был, єсьм і буду,
я родил ся Русинном.
Честный мой род не забуду,
остану єго сыном.**

Послідні думкы нашої Ганькы

(Закінчіня із 3. стор.)

Наконець ня дали до Уставу про тілесно пошкоджених в Гуменнім. Была єм там нецілы два roky. Научіла єм ся писати і читати, по словеньскы бісідовати, а співати вшиткы співанкы. Остатне учіння мі ішло зле, недобрі. Няня то роззіло, реку, я ся о тя постарам а буду дозерати до смерти. А так ня взяв домів.

В Габурі ня записали до школы, самособов, зясь до першой класы. Миколайко ня мав водити до школы і назад, ай інакше дозерати. За то му выбавили, же міг о рік скоріше наступити до основной школы. Самособов, не освідчіло ся то. Миколайко на мене часто забыв, домів єм ходила брудна, не раз і інакше забабрана. Мусила єм школу охабити і зістати дома, думала-м, же навікы.

По переломі 40. – 50. років минулого стороча мама зясь родила. Мала недоносены, вісеммісячны двійнята Осифка і Улька. Мама хотіла мати Улька, так єм мала другу сестру єднакого мена. Двійнята были недоносены. Осифко вмер за пару годин по народжіню, за два дні умерла ай Улька.

В старшій віці родила мама іщі раз. Маря ся звідовала Миколайка, ці бы хотів мати сородинця, він хотів, бо собі думав, же буде мати братика. Представлєвав собі, як го буде охрєвати, уж му зробив ай клітку на пташата, єдно ай десь хопив, але так інтензивно го кормив, же ся задусило, по здохнутю іщі глисты із зобачіка му выходили. Братик ся але не народив. Была то далша сестра, мєно ї дали Геленка. Жылот ся ї не выдарив. Выдала ся, не могла мати діти. Зачала пити, може ай дроговати. Взала сі жылот. Ани не можу споминати.

Уж єм чула, же ішов автобус, може приїде ку мі Миколайко з роботы. Поздравив ся з мамов, пришов ку мі до праховні, такой ся звідує, што ся зо мнов стало. Ніч чудного, гварю тяжко. Ішла-м на двір оберати чорніці, замотала єм ся до галузя і упала так нещастно, же на крик мама ня пришли підняти і одвести до хыжы. Ніч мі не є, акурат ня болить лїва рука. Не знам, може ай зломена ключна кість або дашто інше. Мі то але не вадить. Гірше є, же тяжко ся мі бісідус і дыхать. Ани їсти мі не смакує. Послідні два дні мама ня кормить, але мі ся то вертать. Уж єм на обтяж. Миколайко стиснув мі праву руку, слызы в очах, був плаксивый. Я уж к докторови їти не хочу. Кідь ся помину, не же ня дате іщі порізати. Моя душа няй одлетить слободно. Она знать де, бо я в жылоті ніч злого не зробила. Вы ся ту тримайте, переживайте в злагоді. Буду вас слідовати згоры. Уж зоставате лем двоє з восьмох дітей. Маря, ты Миколайку і мама. Дость того пережили. Найтяжше є, кідь мусить поховати свої діти. Мама то мусила зробити шість раз, кідь рахую ай себе. Дозерайте ся.

Наша Ганька додыхала. Нихто не становив, яку хвороту мала. До послідней хвількы была горда на себе, ай на нас. Вічна її память...

Роздумованя о нашій народности

В прилозі TV OKO (Korzar, 08. 07. 2010, котрый виходить в Кошіцах), ем ся дочитав, же 11. юла 2010 буде СТВ 2 высылати програм зо „Славностей культуры Русинів і Українців“. Порадовав ем ся, же то буде презентація культуры двох братських народів – Русинів і Українців. Почас слідованя програму ся але вказало, як то назначовав модератор, же то мають быти славности єдного („політичного“, не природного) „русиньско-українського“ народа, хоць выступаючі презентували русиньску культуру.

Тот термін мі припоминать єден з термінів землезнавства. Наприклад, в назві пісочно-глиняна земля друга назва значить, же ту переважать подля процентуального заступлїня глина. **Таксамо українофілы ся намагають своїм тіре перетворити Русинів на Українців з „глинянов“ аргументаціов, же Українців є у світі непомірно веце як Русинів.**

Не знам собі высвітлити, чом ся цілы десятьроча не можуть спокоїти з тым, же Русины, хоць ся і приближують своїм языком к українському, но історично пережили цалком інакшы часы. Мають свою властну минулость, культуру, традиції, котры їх одлишуют од Українців, поводом з центральної України. Русины николи не были в політичній формації з Українцями, а то їх з погляду культуры розділило іщі веце. *(На ілюстрацію мож увести сусідні народы – чеський і словенський, котры по роспадї Австро-Угорьска предсі лем жыли в єдній політичній формації – першій Чеськословенській республіці, но наперек тому нігда не приступили на ідею єдиного чеськословенського народа, хоць і обидва народы переживали єднаку історію аж до розділїня Чесько-Словенської федеративной республіки 1. 1. 1993 – позн. ред.).*

Любов нашого народа к своїй народности і гордость на свою ідентіту была выставлена необычайным тискам як з боку неславянських народів – мадяризація, так і з боку народа славянського в послїдніх десятирочах – українізація. Поміч в

тых нелегких часах превказовала як православна, так і грекокатолицька церьков. Їх старославянськы обряды были про Русинів животодарнов силов і укріплєвали їх у властній екзистенції. Як мі споминав мій отець, котрый учів в Габурї до першой світової войны і по ній, спомічныма были і учітелї-родолюбы, котры в часах Австро-Угорьска, коли учебным языком у школах був мадярьський, учили і материнський язык. Много раз і наперек тому, же школьскы уряды ся намагали тому забранити, не позераючи на факт, же закон доволєвав офіціально учіти три години на тыждень материнський язык – русиньський.

Окрем того, не памятам ся, жебы в Габурї в 20-ых і 30-ых роках минулого стороча ся бісїдовало о Українцях. В Габурї Українці не жыли. Подобно тому было і по другій світової войні, коли ем ходив з моім колегом по тогдышніх дружствах на русиньських, словенських і мадярьських селах. Зачатком соціалізації сьме ту робили выскум польногосподарьской землі. Была то можность і на то, жебы сьме з містныма жытелями могли побісїдовати, но нихто з містных нам в тім часі не споминав, жебы в їх селах жыли Українці.

Українофілам велику поміч превказала Советьска армада а по войні і лідры советьской і чеськословенської політики, котры в пятьдесятих роках минулого стороча дочасно зліквідовали русиньський народ і єго грекокатолицьку церьков, а русиньскы школы з дня на день змінили на українськы. В тых школах ся зачали виховлєвати теперішні Українці, котры походять з того істого корїня, як Русины.

Быв то час, коли сьме роздумовали, ку котрому народу ся приголосити – ці к українському, котрый ся став офіціалным наслідником зліквідованого русиньского народа, або ку словенському, бо то був тыж наш сусідній славянський народ, з котрым сьме докінця жыли в рамках єдної політичної формації. По довгім роздумованю сьме ся з отцём приголосили к

народности Українець з надїєв, же ся може сітуація скоро змінить і мы ся вернеме к своїй русиньській ідентіті.

Почас „Пражской яри“ в році 1968 був приятый закон о народностных меншынах чїсло 144/68 Зб. законів, котрому сьме ся порадовали, бо в нїм уж была інформація і о Русинах. Конечногo успокоїня сьме ся дожили аж в році 1989, коли вдяка „ніжній революції“ мож было слободно ся зачати голосити к своїй русиньській народности.

Подобна сітуація ся повторила в моім животї перед пару роками на бывшій Підкарпатьській Руси, де ем ся выбрав з моїма двома внуками. Переспали сьме в готелї в Мукачовї. Рано перед нашим одходом до Ужгороду ем попросив рецепчного закликати нам таксі, котрый нас повіз на автобусову станіцію. Заки сьме чекали на таксі, був час поговорити з рецепчным готелю. Як мі давав нашы паспорты, нараз ся зазвідовав, як є можне, же бісїдуєме по українськы. Я му одповів, же я не говорю по українськы, але по русиньскы, бо я ем словенський Русин. Тогды ся і він осмілив і сповів ся мі: **„Знаете, мы ся офіціално мусиме голосити за Українців, але тыж ся ту вшыткы чуєме Русинами.“**

Тото пронаслідованя было бы на часі заставити силов авторіты представителїв нашого народа і забезпечити го силов закона. Нихто не може никому нанучувати прияти інакшу ідентіту як тоту, котру він сам хоче, кым ся сам чує.

Наконець ся іщі верну к Русинам на Словенську. Не хочу вступати до сумлїня тым, котры ся чуют быти Українцями, хоць їх корїня є русиньске. Мають на то право, но няй будуть в тім одношіню єднозначны. **Кідь ся чуют быти Українцями, няй ся не прикрывають русиньсков прикрывков, няй будуть Українцями і в тых інтенціях можуть наживати з Русинами як два братні славянськы народы – на уровни партнерства, а не на уровни надряджености і підряджености єден другому.**

Інж. А. ЖАТКОВІЧ,
Кошіці

Іншпірація до будучности (3)

(Закінчіня із 2. стор.)

М. П.: „Інтересовала бы ня народна музика, танець, поезія, повіданя, варїня традичных русиньських страв а таксамо веце тематичных конвєрсацій, котры бы сьме могли схосновати в контактї зо своєв родинов у краю.“

С. К.: „Придала бы ем русиньску літературу – чітаня выбранных уривків, поезій, русиньску культуру – танець, музику, уменя, малєваня яєць, варїня традичных страв...“

К. Г.: „Привітала бы ем капітолы з літературы, глвно сучасной. Хотїла бы ем спознати творчость авторів, котры зачали творити глвно по році 1968/1969. Таксамо бы ня потїшыли і дакотры шпеціалны лекції, наприклад, о творчости А. Духновіча, Е. Кубека і другых авторів. Тыж бы-м хотїла веце ся дізнати о феноменї русиньской писателькы, поеткы, з минулых часів, а то так з карпаторусиньской, як і америцькой среды.“

10. Як сьте были спокійны із супроводныма акціями проєкту? (Ваши далшы пропозиції):

М. Б.: „Екскурзіи ся мі барз любили, але думам собі, же участници літнєй школы бы привітали, як бы могли, наприклад, на фестивалах зістати довше, жебы могли послухати співаків і відїти выступаючих у вечернім програмі. Таксамо вечур коло малой ватры бы міг быти милым і поучным зажитком.“

М. П.: „Так споловини – хотїла ем ся дістати, наприклад, к жрїдлам про генеалогічне баданя. Таксамо сьме не відїли, наприклад, выступлїня фолклорных колективів Шарішан і Пульс, радше бы-м была попозерала выступлїня тых колективів, як драматичного колективу ТАД. Тыж бы ся мі любило довше побыти на фестивалї в Міджілабірцях і попозерати програм якостных народных колективів, нелем дїтських...“

С. К.: „Екскурзіи ся мі барз любили – прекрасный погляд до многих сфер русиньской культуры.“

К. Г.: „Надміру ем была спокійна. Мушу ся признати, же на дакотрых містах ем была по першыраз в животї, а за то дякую якраз організаторам літнєй школы.“

11. Взяти бы сьте участь на такім проєкті і в будучности?:

М. Б.: „Гей.“

М. П.: „Лем як бы ся выразно змінило навчаня русиньского языка. Язык ся чоловік найліпше научить, кідь з ним утримує перманентный контакт, кідь є вшытко по русиньскы – співанкы, поезія і под. Мали сьме тыж мало домашніх задач. В минулости ем абсолвовала вечерный курс польского языка з учітелєм з Варшавы, де сьме по англїцькы не повіли ани слово, а то почінаючи од представлєваня ся, бісїдами о хвілі, аж по творїня речинь... А мали много домашніх задач. Польський язык ем собі барз облюбила, што о тім курсї повісти не можу. Таксамо страва в школьській їдални была все єднака а туалеты на інтернатї могли быти і ліпшы. Але люде были милы, также тот момент ціле перебиваня сприймив.“

С. К.: „Гей, пришла бы ем і в будучности.“

К. Г.: „З оглядом на мій вік так бы-м повіла: вшытко треба давати і приїмати з міров. Чоловік нігда не знає вшытко, не то допереду. Зато не повім ани гей, але ани ніт.“

Приправила: А. ПЛІШКОВА
Фоткы: А. З.

Приблизме ся к правді хрістіаньской історії

Дістала ся мі до рук книжка „Atlas svetových dejin“, де ся на стор. 21 пише: „Із западной католицької церкви ся розвинула виходна ортодоксна церьков“. Тото твердження не можемо назвати інакше як неправдиве. На основі чого ся дістала тота думка до наших книжок? Тадь стачить перечитати, респ. перештудувати п'яту книгу **Нового завіта – Діла апостолів** і дізнаме ся, кады ішли три місійны пути апостола Павла, котры подля книжки „**Dejiny mojej cirkvi**“ автора проф. ТгДр. Віліама Юдака, ПгД. тримали 12 років – од р. 46 до р. 58. Вшиткы три місійны дороги ведуть лем по виходных країнах (днешня Сірія, Лібанон, Кіпр, Турція, Македонія, Греція). Аж четверта дорога апостола Павла в 60-ім році вела до Рима. В. Юдак, теперішній нітрянський єпіскоп, у своїй книжці, на стор. 22 (I. том) пише: „Хрістіане ся зачали обявлявати наперед в містах у виходній часті цїсарства“, на стор. 35 (I. том): „Центер шырїня хрістіанства бив на Выходї. В 2. сторочу мали дакотры міста на Выходї уж переважно хрістіанське жытельство“. На стор. 35 (I. том) ся пише: „В западоримській імперії было коло року 100 лем пару тисяч хрістіанів“. По р. 313, кідь западоримський цїсарь Конштантін ведно з выходоримським цїсарём Ліцінієм выдали міланський декрет о легалізації хрістіанства, цїсарь Конштантін, котрый по перемозі над Ліцінієм переселив свою резиденцію до Конштантінополу, скликав в юні р. 325 до Нікеї синоду, де ся теологічно формували нікейскы визнання, доповнены на другім екуменічнім соборі в р. 381 в Конштантінополї. В далшых сторочах ся одбыло іщі пять екуменічных соборів, а то лем на території виходной церкви – третій в Ефезї – Турція в р. 431, четвертый в Халкедонї – Греція в р. 451, пятый в Конштантінополї в р. 553, шестый в Конштантінополї в р. 680 а семый в Нікеї – Турція в р. 787. Треба але підкреслити, же западна церьков, конкретно папа – не бив покровителем ани єдного собора. Тоты і іншы подїї свідчать о тім, же хрістіанство в першім тисячрочу ся формовало, глвно на території виходной церкви.

Із подобныма неправдивыма і спрощеныма твердженнями ся стрічає і в іншых публікаціях ці телевізных релациях. Наприклад в публікації „**Geografia religii**“ на стор. 287 ся пише: „В 17. стор. у нас vznikла нова церьков. Ёй vznik бив часточно обусловлений процесом рекатолизації, часть православного духовенства підписала в р. 1646 в Ужгородї унію з католиками, чім vznikла уніятська (од р. 1773 грекокатолицька) церьков. В далшых десятирочах ся векшына православного жытельства прихылила ку грекокатолицькій церкви. Наслідком того ся уж в половинї 18. стор. православны стратили з релігійной карты виходной Словакії“. Є то твердження обективне, правдиве? Тадь лем выслов „векшына“ православного жытельства ся „прихылила“ ку грекокатолицькій церкви є такый провокацыйный, же інакше ся то ани не дасть назвати. Кібы тото „прихыліня“ было таке просте і беспроблематичне, не тримало бы выходнов церьковов назване „насилне обернутя віры“ веце як 100 років, од половини 17. ст. до половини 18. ст. Лем припоминам, же в часї взникну Ужгородської унії Мукачовска єпархія мала коло 1300 священників, але на взникну унії 24. апріля 1646 року ся подїляло лем 63 православных священників. Треба додати, же пробы створити унію были заевідованы уж в р. 1613 в Краснобрідьскім монастирю. Ёй взникну забранили вірници виходной православної церкви. О способі насилного обернутя віры стачить припомянути, же Брестьска унія в Росії в р. 1596

взникла по трирічній польско-руській війні в роках 1579 аж 1582, выслідком котрой было, же Польща забрала западны области Росії, на котрых ся реалізовало далше насилне обернутя віры.

В тій істій публікації на стор. 98 ся уводить: „**Дефінітивний розкол великой схізмы настав в р. 1054, кідь ся в ядрї первістно хрістіаньска церьков розділила на римокатолицьку і православну церьков**“. Ближе к правді є то, церьква была розділена намного скоріше: тото розділіня сягать аж до р. 343, кідь западна церьков хотїла выберати главу церкви. Виходна церьков з тым не была согласна, а то зато, же за главу церкви поважує Хріста. Ай наперек тому собор в Сардіції узнав римского папу за „главу церкви“. Далє, до р. 395, кідь Римска імперія была дефінітивно розділена на западоримску і выходоримску – Візантську імперію. Найпроблематичніший бив рік 589, кідь синода в Толедї прияла „**filioque**“, учїня у Духу Святім (восьме визнання) о очістцю і целібатї, што виходна церьков доднесь не узнає. Зато тота назва – ортодоксна. Треба доповнити, же западна церьков уж змінила четверте, восьме, девяте і десяте визнання. В р. 1054 одбыло ся уж лем формалне і беспомічне завершіня великой снагы западной церкви підрядити сі выходну церьков. Проф. Юдак у своїй книжці на стор. 178 (I. том) так пише: „**На приказ папы Лева IX. вызывать кардинал Гумберт конштантінопольского патриарху на послушность**“. Кідьже патріарха Михаїл бив необломный і пожадавкы западной церкви не прияв, кардинал Гумберт 16. юла 1054 положив на вїтварь „Храму Божой мудрости“ папску булу (подля вшиткого сфалшовану), в котрій патріарху Михаїла екскомуніковали з церкви, што выкликало взаємне проклянаня. Далє на стор. 179 (I. том) чїтає: „**Днесь можемо конштатовати, же ішло о трагічне недорозумїня і людьску слабость. Доднесь є спорне, ці кардинал Гумберт мав повну міць робити такы далекосягаючі крокы. В тім часї папський престол бив вольный. Папа Лев IX. умер уж 19. апріля 1054 року а ёго наступник Віктор II. (1055 – 1057) бив зволений аж о рік – 13. апріля 1055 року**“.

О кривдах грекокатолицької церкви ся уж того пописало і одвысылало в телевізії аж барз много, але о кривдах вчїненых на виходній церкви ся не говорить ніч. А є о чім говорити, наприклад о ліквідації виходной церкви по падї Великоморавской імперії – т. є. по р. 907, о выкликано тзв. „схізмы“ в р. 1054, о насилній латинізації Конштантінополу в р. 1204 четвертым хрестоносным походом, о насилнім обернутю віры в р. 1596 – Брестьска унія, о насилнім обернутю віры в р. 1646 – Ужгородська унія, о змаріню наверхнута Конштантінополу Греції в р. 1854 і т. д.

23. 1. 2008 СТВ-2 высылала релацию „**Sféry důverné**“, де ся зась говорило о кривдах грекокатолицької церкви. Модератор діскузії дав вопрос, чом была по війні пронаслідована якраз грекокатолицька церьков. Одповідь з боку представителїв грекокатолицької церкви была така, же якбач зато, же є мала, а на велику бы сі не доволили. Не было бы ку правді ближе, кібы ся повіло, же по 300 роках сі виходна церьков принавернула „уж лем звышок“ з того, што єй было насилно взяте у 17. – 18. сторочах? Лем на порівняня: кідь в часї взникну Ужгородської унії Мукачовска єпархія мала коло 1300 священників, коло р. 1927 Пряшівска грекокатолицька єпархія, котра ся в р. 1818 одділила од Мукачовской єпархії, мала уж лем 220 священників, зато тот выслов: „уж лем звышок“.

О таких фактах, котры суть ближе к правді, уж

нашы діти, так як ани векшына вірників хоць-якой церкви, ся не дізнають або ся не хотять дізнати о правдивій історії хрістіанства. Можу конштатовати, же історія хрістіанства є, ніжно повіджене, аж барз позначена кривдами і грїхами самых хрістіан. О таких кривдах і грїхах говорив і папа Іоан Павел II., кідь бив на навщівї Греції 4. мая 2001 року і 23. юна 2001 року на Україні, де ся публічно оправдав вірникам виходной ортодоксной православної церкви. Оправданя было барз слабе, неконкретне, але было.

Михал МИГАЛОВ, Кошіці

Ад: О музейных загадах в русиньській культурі

(НН ч. 28 – 29, 30 / 2010)

Хотїла бы-м зареаговати на статью Мгр. Янка Калиняка зо Свідника, на ёго погляды односно Юрка Цімборы, в котрій дость остро критізує роботу Музея русиньской культуры у Пряшові. К Юркови Цімборови бы ем хотїла лем тілько: добрі ем того чоловіка знала, бив то мій класный на Руській гімназії у Свіднику. Бив то Свідничан, котрый много років пережив в Свіднику. Ту ся народив, ту робив, ту виховлєвав своїх сынів. Може бы пасовало, кібы Вы, пане Калиняк, як Свідничан сьте ся уяли матеріалів Юрка Цімборы і перенесли їх до Пряшова.

ЯКЫЙ ВАШ ПОГЛЯД

На марго критікы роботи Музея русиньской культуры у Пряшові хочу сконштатовати, же Ваша критіка не є на місті. Директорка музея ПгДр. Олга Глосікова, др. н. і другы робітници музея пилно роблять свою роботу, суть то люде жертовны і робітны. Є їх мало, тыж не мають властны просторы, боюють і з далшыма проблемами, но роблять тото вшитко честно і жертовно, не позераючі на робочій час і условия, в яких мусять в сучасности робити. Таких як Вы, пане Калиняк, ту уж было велє... Не познате правду, критізуєте, но Ваш погляд є односторанный.

Хотїла бы ем тыж додати пару слов к панови Мгр. Андрієви Капутови зо Свідника, ку котрым ня іншпіровав своїм матеріалом „**Церкви і фары в окресї Свідник в році 1600**“ (НН ч. 28 – 29 / 2010).

В Нижнім Орлику была деревяна церьков, покryта шындыями без єдиногo клинця. В часї войны тоту церьков підпалили Німці, котры мали бункры за ріков Ондавов. Заховали ся але фотографії з той церкви. Зробив їх чеський фотограф. По смерти фотографа ёго жена подаровала фотографії професорови Миколови Мушинкови з Пряшова. Три з тых фотографій мали быти доручены священникови в Нижнім Орлику, отцєви Білоруському, котрому їх мала дати панї Гелена Сивикова, роджена Чверчкова, з Нижнёго Орлика. Тота панї тепер жьє в Бардеєві в пенсіонї. Было бы добрі ходем пару фактами припомянути тоту історічну памятку.

Марія ВАРХОЛОВА-БОЙКАСОВА, Пряшів,
родачка з Нижнёго Орлика

НАРОДНЫ НОВИНКЫ

Выдавать Русин і Народны новинкы. Реалізоване з фінанчнов підпоры Міністерства культуры СР – програм Культура народностных меншын 2010. Шефредактор: Мгр. Александер ЗОЗУЛЯК, редакторкы: ПгДр. Кветослава КОПОРОВА, ПгДр. Марія МАЛЬЦОВСКА, языкова редакторка: доц. ПгДр. Анна ПЛІШКОВА, ПгД. Adresa:

Ľudové noviny, Duchnovičovo nám. 1, 081 48 Prešov, SR. Tel.: 0905 470 884. Регістрацне ч. EV 327/08, МІС 49 438. Опублікованы погляды дописователїв не мусять быти згодны з поглядами редакції.

Адреса новинок на інтернеті: www.rusynacademy.sk,
<http://narodny-novynky.presov.sk>, E-mail: rusyn@stonline.sk

Rusín a Ľudové noviny
Duchnovičovo nám. 1
081 48 Prešov 1
D+2
VsRP - 664/2003

Platené v hotovosti
080 02 PREŠOV 2